

Z OBSAHU	Nevěsta očekává svého Ženicha. Promluva papeže Františka	05
	Katolicismus, sex a manželství. Nad diskuzemi prvního týdne synody	07
	Pohled na liturgii: Aby ritus dostál kultuře	09
	Když se nic nezmění, co se stane s naší vírou? Rozhovor o pouti do Lurd	12

TRADICE OTCŮ

Z listu svatého papeže Klementa I. Korintřanům (konec I. století)

Zahleďme se na Stvořitele a Otce celého světa a pevně se přimkneme k jeho velkolepým a nezměrným darům pokoje i dobrodiním! Popatřme na něho v mysli a pohlédněme duševními zraky na jeho shovívavou vůli; uvažme, jak převelice laskává je vůči svému stvoření.

Řídí pohyby nebes a ty se mu pokojně podřizují; den a noc běží po cestě, kterou jim určil, a nijak si navzájem nepřekážejí. Slunce, měsíc i hvězdy krouží svorně podle jeho příkazu bez odchylek po drahách jim vykázaných. Podle jeho vůle se země stává plodnou a v určený čas dává hojnost potravy lidem i zvířatům a všem tvorům, kteří jsou na ní. Neopožďují se a nemění nic z jeho ustanovení.

Nevyzpytatelné a neproniknutelné propasti a hlubiny podléhají stejným zákonům. Nekonečné spousty mořských vod, shromážděné jeho stvořitelkou vůlí na určených místech, nepřekračují své hranice, nýbrž činí tak, jak jim přikázal. Řekl totiž: *Až sem smíš přijít, tvé vlny se v tobě roztrhají.* Pro lidi bezbřehý oceán a světy za ním řídí Pán stejnými zákony.

Jarní, letní, podzimní a zimní období pokojně následují jedno za druhým. Větry konají svůj úkol v příslušný čas a bez závady; a nevysychající prameny, stvořené k užítku i pro zdraví, podávají bez ustání lidem životodárné prsy. A i nejdrobnější tvorové se setkávají v pokoji a svornosti.

To vše se děje svorně a pokojně, jak to přikázal veliký Stvořitel a Pán veškerenstva. Prokazuje tak dobrodiní všem, zvláště pak nám, kteří jsme se utekli k jeho slitování skrze našeho Pána Ježíše Krista; jemu buď sláva a moc navěky. Amen.

Foto: Flickr, stlyouth (CC BY-NC-SA 2.0)

V Něm, s Ním, k Němu

Svatý Pavel v listě Filipánům říká: *O nic nemějte starosti, ale ve všem předkládejte své potřeby Bohu v modlitbě a prosbě s děkováním.*

Modlili se už patriarchové. Modlili se lidé Starého zákona. Nejdokonaleji se ale jistě modlil Pán Ježíš, jeho modlitba byla Bohu Otci nejmilejší, a proto kdo se chce modlit dobře, musí být v co nejužším spojení právě s Pánem Ježíšem. O něm právem říkáme, že se modlí s námi, jako náš bratr, modlí se v nás jako naše Hlava, modlí se za nás, jako náš Přímiluvce, a jak to krásně latina umí trpným rodem vystihnout, *oratur a nobis ut Deus*, tedy je od nás „modlen“ jakožto Bůh.

Jistěže každý člověk se může modlit a Boží milosrdenství je nekonečné. Přeče ale Pán Bůh ukázal, co si přeje, a proto

by bylo opovázlivé ignorovat to, co dal najevo, že je jeho vůle. Za prvé tedy je třeba cítit se jako Boží lid. Pan kardinál Vlk by řekl, že *nikdo nemůže být nějakým soukromíkem*. Podtrhneme, že Pán Ježíš v Otčenáši uvádí prosby v množném, a nikoli jednotném čísle. Je třeba si Církve vážít, podle možností ji hájit, jako každý hájí a chrání svou rodinu a její dobrou pověst. Klevety, probírání chyb biskupů či kněží, hraní si na učitelský úřad, to jistě oslabuje soudržnost Božího lidu, a tím pádem i sílu modlitby.

A za druhé? Modlitba je tím účinnější, čím více máme v sobě milosti posvěcující. Nemáme-li na sobě žádný těžký hřích, pak nic nebrání, abychom se sjednotili s Kristem úplně nejmíc, jak to

Dokončení na str. 2

Foto: Flickr, Catholic Church England and Wales
© Mazur/catholicnews.org.uk (CC BY-NC-SA 2.0)

Vatikán zveřejnil závěrečné poselství biskupské synody

Velkou většinou schválili synodní otcové 18. října 2014 závěrečné poselství letošního shromáždění biskupů. Je adresováno všem rodinám na světě, zejména pak těm křesťanským. „Na jedné straně chce tento text přinést úlevu a naději v těžkostech, jež prožívá současná rodina. Na druhé straně chce také nechat zazářit krásu a bohatství, kterou rodina má,“ přiblížil základní strukturu textu kardinál Gianfranco Ravasi, předseda komise, jež poselství sestavovala.

Poselství vyjmenovává některé těžkosti, s nimiž se rodiny setkávají. První těžkostí a výzvou rodin je manželská věrnost, jež je někdy vystavena tvrdé zkoušce. Ne vždy v ní partneri obstojí. Dokument zmiňuje také smrt milované osoby, vážné nemoci, narození handicapovaného dítěte nebo těžkosti stáří a ekonomické problémy mnoha rodin. Dále přibližuje Boží plán s lidskou láskou. Připomíná, že ze své povahy směřuje láska k věčnému trvání, k darování vlastního života za milovaného člověka. „V tomto světle zůstává manželská láska, i přes tolik těžkostí způsobených lidskou omezeností, jedinečná a nerozlučitelná. Je jedním z nejkrásnějších zázraků, byť velmi častým,“ píše se v poselství. Poselství dále zdůrazňuje Boží přítomnost v rodině, kterou mohou její členové zakoušet skrze vzájemnou lásku a dialog, společnou modlitbu nebo např. četbu Bible. Vyzdvihuje také úlohu prarodičů. Výrazem společné lásky je také pozornost vůči „osamělým lidem, nemocným, cizincům, jiným rodinám v krizi“.

Poselství je jedním ze dvou dokumentů, o nichž letošní synoda ve svém závěru hlasuje. Neobsahuje všechny výsledky jednání – ty jsou naopak shrnuty v druhém textu, závěrečné zprávě (tzv. *relatio synodi*), jež bude předložena papeži Františkovi. Teprve Svatý otec může rozhodnout o její případné publikaci.

Mimořádné zasedání biskupské synody, které končí 19. října 2014 blahorečením papeže Pavla VI., zahajuje roční reflexi nad tematikou rodiny na úrovni místních církví. Na řádném zasedání synody na podzim roku 2015 budou již navržena konkrétní pastorační řešení. Ta budou následně předána papeži.

TS ČBK

Francouzi stále podporují rodinné hodnoty

Francouzi opět vyšli do ulic bránit rodinné hodnoty. Demonstrace „La Manif Pour Tous“ (Demonstrace pro všechny) se v neděli 5. října v Paříži a v Bordeaux zúčastnilo více než 530 tisíc lidí. Francouzi nyní požadují po premiérovi Manuelu Vallsovi zákaz tzv. náhradního mateřství a využívání metod asistované reprodukce v rámci zákona o tzv. manželství osob stejného pohlaví. Demonstranti rovněž nesouhlasí s programem „egalité“ (rovnost) – šíření genderové ideologie ve školách a s protirodinnými plány na snížení finanční podpory rodin.

Hnutí La Manif Pour Tous se zformovalo v říjnu 2012, kdy se Francouzi postavili proti návrhu zákona o tzv. manželství osob stejného pohlaví. La Manif Pour Tous stále připomíná jedinečnou roli manželství mezi mužem a ženou a rodiny tvořené otcem, matkou a dětmi jako základu společnosti a její budoucnosti.

HPŽ ČR

Dokončení ze str. 1

v našem stavu putování jde: v eucharistii. Přijmout svátostného Krista znamená mj. dostat schopnost dobře a správně se modlit. Přijmout Syna člověka znamená umožnit mu, aby se – jak už jsem jednou řekl – modlil s námi, v nás a za nás. Adorace Nejsvětější svátosti pak umožňuje i tu naši modlitbu k němu jakožto pravému Bohu, Synu, který je *jedné podstaty s Otcem a skrze něhož je všechno stvořeno*.

Kěž v tomto měsíci najde každý z nás alespoň o kousek více zalíbení v modlitbě. Modlitba předjímá naše pobývání v nebi. *Pozdvihni se, duše, z prachu, zalet k rajským končinám!*

P. Mgr. Jan Gerndt
sídelní kanovník Metropolitní kapituly
u sv. Víta v Praze

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 480 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Papež František blahořečil Pavla VI.

Papež František v neděli 19. října na závěr biskupské synody o rodině blahořečil na Svatopetrském náměstí ve Vatikánu papeže Pavla VI. Obřadu se zúčastnily tisíce věřících a přítomen byl i Františkův předchůdce Benedikt XVI.

Pavel VI., civilním jménem Giovanni Battista Montini, byl zvolen papežem v roce 1963. Za program pontifikátu si zvolil ochranu lidského života ve všech jeho formách. Ihned po nástupu se přihlásil k dílu Druhého vatikánského koncilu, které započal jeho předchůdce Jan XXIII. Roku 1964 se v Jeruzalémě setkal s konstantinopolským patriarchou Athenagorem I. Jejich symbolické objetí předznamenalo sblížení pravoslavné a katolické církve. V roce 1965 ustavil Pavel VI. biskupskou synodu. Byl prvním papežem, který navštívil pět kontinentů. Je autorem sedmi encyklik, např. *Ecclesiam suam* o dialogu v Církvi i mezi Církví a světem, *Sacerdotalis caelibatus* o kněžském celibátu, *Humanae vitae* o manželství a předávání života. Významná je též jeho exhortace *Evangelii nuntiandi* o hlásání evangelia.

„Pavel VI. byl velkým papežem, ale současně také nepochopeným,“ prohlásil kardinál Giovanni Battista Re, jeden ze spolupracovníků Pavla VI. Pavel VI. byl podle něj člověkem, který se výrazně zasazoval o setkání lidí s Bohem i o budování spravedlivější společnosti. „Málokdo dokázal poznat úzkosti, očekávání, touhy mužů a žen naší doby,“ uvedl kardinál Re. Pavel VI. se podle něj vyznačoval především schopností vést dialog: „Dialog, který dokáže naslouchat druhým, má důvěru, že i v druhých jsou hodnoty. Potom také dialog, který všem ohlašuje lásku Boží, pravdy evangelia.“ Tuto schopnost podle kardinála Re ocenil i Benedikt XVI., který prohlásil, že „způsob, kterým vedl koncil, byl téměř nadlidský, neboť respektoval svobodu otců, kompetence komisí, ale vstoupil jako papež tam, kde měl vstoupit“.

Beatifikační obraz představuje Pavla VI. očima jeho fotografa Pepiho Merisia. Dlažba pod nohama světce symbolizuje skutečnost, že Pavel VI. vedl Církev po ulicích světa, ohlašoval evangelium současným jazykem, především těm nejpotřebnějším. Jeho rozprážené ruce jsou gestem přijetí a pozvání k dialogu. Dlaně směřující vzhůru současně zvou k modlitbě k Bohu, Otců milosrdenství.

TS ČBK

List papeže Františka generálnímu řediteli FAO

K odstranění hladu nestačí distribuce potravin, je zapotřebí změnit politiku rozvoje a pravidla trhu – napsal papež František v listu adresovaném generálnímu řediteli agentury pro výživu a zemědělství OSN (FAO), prof. Josemu Graziano da Silvovi u příležitosti Světového dne výživy, který připadl na 16. října. Burzovní spekulace s cenami potravin, jakož i plýtvání a ničení potravin na jedné straně a miliony hladovějících na druhé – to je „jeden z nejdramatičtějších paradoxů naší doby, jehož jsme bezmocnými, ale často i lhostejnými svědky, neschopnými soucitu vůči utrpení druhých, jako by to všechno byla odpovědnost někoho jiného a netýkala se nás,“ citoval papež František ze své exhortace *Evangelii gaudium* (54). I přes určité úspěchy, kterých bylo dosaženo v mnoha zemích, konstatuje papež, je situace nadále znepokojivá.

„Nikdy dříve neměl svět více zapotřebí jednotu mezi lidmi a mezi národy. Jen tak mohou být překonány existující rozpory a konflikty a nalezena konkrétní východiska krize, která je globální, ale jejíž tíhu nesou především chudí lidé. Katolická církev pokračuje ve svých charitativních aktivitách na různých kontinentech a je nadále připravena nabízet inspiraci a pomoc při vypracování politiky i v její konkretizaci, neboť si je vědoma, že víra se stává viditelnou uskutečňováním Božího plánu s lidskou rodinou a světem skrze hluboké a reálné bratrství, které nezahrnuje výlučně křesťany, nýbrž všechny národy,“ píše papež František v závěru svého listu.

RaVat

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

SLOVO KNĚZE

Lidé drží při sobě. Cítí vzájemnou souznělost. To je základní fakt plynoucí z lidské přirozenosti. Všichni jsme stejně lidé – máme tutéž lidskou přirozenost. A naše lidství je nasměrováno k druhým, k vytváření osobních vztahů. Jen ve vztazích může člověk dosáhnout naplnění, a pokud je vztah utvářený nezištnou láskou, i životní štěstí.

Primárním lidským vztahem je vztah k Bohu. „Stvořil jsi nás pro sebe, Bože, a nepokojné je lidské srdce dokud nespočine v tobě“ (svatý Augustin). Nejdůležitějším mezilidským vztahem je zajisté vztah manželský. Pak následují vztahy pokrevní, přátelské, komunitní... Svým způsobem je každý disponován k lásce ke každému člověku. Říká-li Ježíš: „miluj bližního jako sám sebe“, či „milujte i své nepřátele“, nežádá nemožné, ale spíše ukazuje plnou kapacitu naší přirozenosti.

Dalším faktem však je narušení hříchem. Jsme porušení, a proto ač bychom se mohli a měli mít všichni navzájem rádi, tak z různých důvodů vzniká mezi lidmi řevnivost, nepochopení, napětí i nenávisť. Člověk člověku je schopen ublížit – *homo homini lupus*. Můžeme to aktuálně sledovat v současných válkách a konfliktech: v Sýrii, Iráku, na Ukrajině...

Kristus nám dává s přikázáním lásky i posvěcující milost. To, co je v nás hříchem porušené, on může uzdravit. V tyto dny se modlíme zvláště za oběti nesmyslného násilí. Za všechny uprchlíky i zajatce. Modlíme se i za obrácení všech, kteří jsou příčinou zvráceného násilí. Lidská souznělost však jde ještě dál. Je třeba pomoci těm, kteří byli vyhnáni ze svých domovů. Otevřít jim dveře.

Láska nás spojuje i s těmi, kteří jsou již na věčnosti. Prosíme v tuto dobu za duše v očistci, za naše blízké, kteří trpí tím, že ještě nevidí Boha. Vnímáme též přátelství a pomoc těch, kteří už blaženě patří na Pána – společenství svatých. Celé lidstvo je ozářeno Kristovým vítězstvím. Ježíš nás sjednocuje. Jde jen o to tu milost přijmout.

fr. Pavel Maria OP

fr. Pavel M. Mayer OP,
rektor baziliky a strážce
hrobu svatě Zdislavy

VÍRA V BOHA JE VÍROU VE VZKŘÍŠENÍ

Z čítanky „Víra Církve“ sestavené z textů Josepha Ratzingera

Vzkříšení (Voronetský klášter, Rumunsko, 1547)
Foto: <http://pemptousia.com>

Ježíš, pokud jde o výklad židovské víry, nezastával saducejskou nauku, ale nauku farizejskou, jež zahrnovala vyznání víry ve vzkříšení. U Ježíše se však přece jen ukazuje něco nového: vzkříšení se

dostává do středu Kréda, už není jednou z mnoha jiných výpovědí víry, ale ztotožňuje se s pojmem Boha. Víra ve vzkříšení je obsažena v samém pojmu Boha. Jednoduchost dřívější víry Izraele není překryta přidáním dalších nezbytných dílů, ale je prohloubena lepším vhledem. Víra zůstává prostá – víra v Boha, ale prohloubením se stává čistší a zároveň bohatší.

Už předem je zde zajištěno odmýtologizování: všechno kosmologické, antropologicko-spekulativní, psychologické, chronologické je ponecháno stranou – život je Bůh sám, společenství s ním. Jemu patřit, jím být povolán, to znamená stát v nezničitelném životě.

K člověku ovšem nepatří pouze bližní, k člověku patří také „svět“. Má-li být

proto člověk jako takový a celý spasen, nesmí ztratit vzácné tajemství věci; má-li mít symfonie radosti plný zvuk, musí v ní zaznívat všechny nástroje, které Bůh stvořil. Právě to nám ale naznačují podobnostmi, o kterých jsme předtím rozjímali. Byla plná tajemství společenství a plná krásného lesku věcí, „světa“, bez nichž člověk nemůže být plně člověkem. Chtějí nám v tom dát na vědomí, že také onen prvek celistvosti člověka, jímž jsou „věci“ a „svět“, bude přítomen v konečné spáse, že konečné spáse bude vlastní ona hluboká forma vztahu ke světu, takže se proměněné vrátí všechno to, co bylo půvabné a milé na Božím krásném světě.

<http://www.dbk-shop.de>
Přeložil P. Josef Koláček SJ

NEHATIT BOŽÍ PLÁN

Homilie papeže Františka při mši svaté na zahájení synody

Prorok Izaiáš a evangelium dnes podávají obraz vinice Páně. Tato vinice je Pánův „sen“, plán, který uskutečňuje s veškerou svojí láskou jako rolník starající se o svoji vinici. Vinná réva je rostlinou, která vyžaduje značnou péči.

„Snem“ Boha je jeho lid. Zasadil jej a s láskou a trpělivostí jej kultivuje, aby se stal svatým lidem přinášejícím hojnost dobrých plodů spravedlnosti.

Avšak ve starozákonním proroctví, stejně jako v Ježíšově podobnostech se tento Boží sen hatí. Izaiáš říká, že tolik milovaná a pěstěná vinice „plodila pláňata“ (Iz 5,2,4), zatímco Bůh „čekal spravedlnost, a hle – nepravost, čekal právo, a hle – bezpráví“ (Iz 5,7). V evangeliu jsou to rolníci, kteří hatí Boží plán, nekonají svoji práci a místo toho sledují svoje zájmy.

Ježíš se obrací svým podobnostím na velekněze a starší lidu, tedy na ty moudré, na vládnoucí třídu. Zvláště jim

Bůh světil svůj „sen“, to znamená svůj lid, aby jej kultivovali, opatrovali jej a střežili před divokou zvěří. Takový je úkol vládců lidu, totiž pěstovat tuto vinici svobodou, tvořivostí a přičinlivostí.

Ježíš však říká, že rolníci se vinice zmocnili a svojí chtivostí a pýchou s ní zamýšlejí udělat, co se líbí jim, čímž odnímají Bohu možnost uskutečnit jeho sen o lidu, který si vybral.

Podobenství o dělnících na vinici (Řecký manuskript)
Foto: <http://yanhepcatholic.files.wordpress.com>

Pokoušení chtivosti se vyskytuje neustále. Nacházíme je také ve velkém Ezechiellově proroctví o pastýřích (kapitola 34). Chtivost peněz a moci. Aby ji ukojili, nakládají špatní pastýři na bedra lidí nesnesitelná břemena, kterých se sami nedotknou ani prstem (Mt 23,4).

Také my na biskupské synodě jsme povoláni pracovat na Pánově vinici. Naše zasedání neslouží k diskusi o krásných a originálních idejích nebo k tomu, aby se ukázalo, kdo je nejvíc inteligentní. Slouží lepší kultivaci a péči o Pánovu vinici, spolupráci na jeho snu, na jeho dobrotivém plánu s jeho lidem. V tomto případě nás Pán žádá, abychom se starali o rodinu, která je od počátku integrální součástí jeho dobrotivého plánu s lidstvem.

My všichni jsme hříšníci a také my můžeme mít pokušení „zmocnit“ se vinice kvůli chtivosti, která v nás – lidských bytostech – nikdy nechybí. Boží sen se

vždycky střetává s pokrytectvím některých jeho služebníků. Pokud se nenecháme vést Duchem Svatým, můžeme Boží sen zhatit. Duch nás obdaňuje prozíravostí, která překračuje vědění, abychom s opravdovou svobodou a pokornou tvo-

řivostí velkodušně pracovali. Synodní bratři, k dobré kultivaci a péči o vinici je zapotřebí, aby naše srdce a naše mysl byla opatrována v Ježíši Kristu „Božím pokojem, který převyšuje všechno pomyšlení“ (srov. Flp 4,7). Takto budou naše myšlen-

ky a naše plány odpovídat Božímu snu, jímž je vytvoření svatého lidu, který patří jemu a který ponese ovoce Božího království (srov. Mt 21,43).

*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana*

NEVĚSTA OČEKÁVÁ SVÉHO ŽENICHA

Katecheze papeže Františka na generální audienci

Dobrý den, drazí bratři a sestry!

Dnes si položíme otázku: co bude nakonec s lidem Božím? Co bude s každým z nás? Apoštol Pavel povzbuzoval křesťany ze Soluňské obce, kteří si tyto otázky kladli, a po své argumentaci pronesl výrok, jež je jedním z nejkrásnějších z celého Nového zákona: „A pak už budeme s Pánem navždycky!“ (1 Sol 4,17). Věříte tomu? Jsou to jednoduchá slova, jsou však nabita obrovskou nadějí! Tuto poslední a definitivní dimenzi symbolicky opisuje kniha Zjevení svatého Jana, kde se s odkazem na tušení proroků mluví o „novém Jeruzalému, který sestupuje z nebe od Boha; byl vystrojen jako nevěsta okrášlená pro svého ženicha“ (Zj 21,2). To nás čeká! Ano, a kdo je tedy Církev? Boží lid, který následuje Pána Ježíše a den za dnem se chystá na setkání s ním, jako nevěsta na setkání s ženichem. A nejsou to jen slova: bude to svatba v opravdovém a vlastním smyslu! Ano, protože Kristus, jenž se stal člověkem jako my a všechny nás svojí smrtí a svým vzkříšením v sobě sjednotil, se s námi opravdu zasnoubil a učinil z nás – jakožto lidu – svoji nevěstu. Není to nic jiného než dovršení plánu společenství a lásky sprádaného Bohem v průběhu dějin, dějin Božího lidu a také dějin vlastních každému z nás. Pán to uskutečňuje.

Nový Jeruzalém

Je tu však jiný prvek, který nás dále posiluje a otevírá naše srdce. Jan nám říká, že v Církvi, Kristově Nevěstě, se zviditelňuje „nový Jeruzalém“. To znamená, že Církev kromě toho, že je nevěstou, je povolána stát se městem, které je povytce symbo-

Fra Angelico: Poslední soud, detail (1450). Foto: Wikimedia Commons

Církev má zářit jako bezpečné znamení spásy a svítit celému lidstvu na cestu, jež vede k setkání s milosrdnou tváří Boha.

lem soužití a lidských vztahů. Jak krásné je proto, že již nyní můžeme podle dalšího působivého obrazu z Apokalypsy nazírat všechny lidi a všechny národy shromážděné společně v tomto městě jakoby ve stanu, „Božím stanu“ (srov. Zj 21,3)! V tomto oslaveném rámci již nebude odloučení, přestoupení a rozdíly žádného druhu, ať sociální, etnické či náboženské povahy, ale všichni budeme jedno v Kristu.

Čekání na Pána

Tváří v tvář této neslýchané a podivuhodné scénérii nemůže naše srdce nepocítovat mocnou potěchu naděje. Křesťanská naděje však není pouhou tužbou, přáním, optimismem. Je očekáváním, vroucím a vášnivým očekáváním posledního a definitivního dovršení tajemství, mystéria Boží lásky, v němž jsme byli znovuzrozeni a v němž už žijeme. Je to čekání na někoho, kdo se chystá přijít: Krista Pána, který je nám den za dnem blíž a který nás nakonec přijde uvést do plnosti svého společenství a pokoje. Církev má proto za úkol udržovat tento žhnoucí a dobře viditelný plamen naděje, aby mohla nadále zářit jako bezpečné znamení spásy a svítit celému lidstvu na cestu, jež vede k setkání s milosrdnou tváří Boha.

Drazí bratři a sestry, toto tedy očekáváme: až se vrátí Ježíš! Církev-Nevěsta očekává svého Ženicha! Musíme se však velice upřímně ptát: jsme opravdu zářivými a věrohodnými svědky tohoto očekávání, této naděje? Žijí ještě naše společenství v tomto znamení přítomnosti Pána Ježíše a ve vroucím očekávání

jeho příchodu, anebo vypadají unaveně a otupěle pod tíží námahy a rezignace? Nejsme také vystaveni riziku, že nám dojde olej víry, olej radosti? Dejme si pozor!

Prosme Pannu Marii, Matku naděje a Královnu nebe, aby nás uchovávala ustavičně v postoji naslouchání a očekávání, abychom tak již nyní byli prostoupeni

Kristovou láskou a jednoho dne se nám dostalo účasti na radosti bez konce v plném společenství Boha. A nezapomeňte, nikdy nezapomeňte: „A pak už budeme s Pánem navždycky!“ (1 Sol 4,17).

*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezilitulky redakce, kráceno)*

POLOČAS SYNODY RODINY ZKLAMAL

Jakkoli mělo být radostně, dny to byly smutné. Rodiny potřebují pomoc a oprávněně s podporou ze strany Církve počítaly.

Každý den synodního zasedání jsem pozorně sledoval zpravodajství ze synody. Tentokrát jsme nedostali k dispozici obsah jednotlivých vystoupení. Byli jsme odkázáni na briefingy a na rozhovory se synodními otci. S ubíhajícími dny bylo stále zřejmější, že skutečné problémy rodin leží ve stínu jiných otázek. Především ustoupily diskuzi o umožnění přijímání pro rozvedené žijící v nesvátostranných svazcích. Jak protivníci, tak příznivci této věci shodně vypovídali, že většina biskupů je pro změnu stávající praxe v Církvi, ba šířily se hlasy, vycházející mimo jiné od kardinála Kaspera, že pro změnu v této věci je také papež.

Po prvním týdnu zasedání byl zveřejněn dokument, který měl shrnout dosavadní diskuzi. S odkazem na něj pak média ohlásila přelom v katolické církvi, zejména ve změně vztahu k homosexuálům, k rozvedeným a k volnému partnerství.

Krátce po zveřejnění dokumentu jsem se setkal s lotyšským arcibiskupem Stankevičem a požádal jsem ho o komentář: „Hrozí nám, že budeme tancovat podle toho, jak dnešní svět píská, a podlehneme tlaku ze strany sekularizované společnosti. Mám ovšem dojem, že většina biskupů myslí zdravě a nemá v úmyslu nátlaku podlehnout. Podlehneme-li nátlaku světa a vzdáme se vlastní identity, v delším časovém horizontu prohrájeme. Svět totiž ve skutečnosti

Foto: Flickr, Catholic Church England and Wales
© Mazur/catholicnews.org.uk (CC BY-NC-SA 2.0)

„Místo abychom se zabývali tím, co zajímá rodiny, zabývali jsme se tím, co zajímá média.“ (belgický primas A. Leonard)

nepotřebuje podvržené evangelium. Pokud jeho poselství nepřekrucujeme, promlouvá k svědomí a myšlení lidí, přesvědčuje je a přitahuje. Jestli z něj zbyde jen něco rozředeného, tak nám naneštětí budou nejdřív tleskat, a pak už to nikomu k ničemu nebude, jedine prasatům k podestýlce.“

Krátce na to podobně ostrými slovy zkritizoval tento první dokument předseda polského episkopátu, arcibiskup Gądecki. Vytkl mu odklon od (velmi hluboce propracovaného) učení Jana Pavla II. o rodině a podléhání antimanželské ideologii. Místo toho, aby doku-

ment stál na straně rodiny, útočí na ni. Není v něm vůbec řeč o hříchu, jako by všechno bylo nedokonalostí vedoucí k dokonalosti. Zvítězil světský způsob myšlení. Vytváří se dojem, že učení Církve bylo doposud nemilosrdné a teprve nyní bude milosrdné.

Vyjádření arcibiskupa Gądeckého se rychle objevilo v anglickém a italském překladu a stalo se kamínkem, který spustil lavinu. Ukázalo se, že naprostá většina biskupů je z dokumentu rozhořčená. „Neodráží názor biskupů, ani synody a navíc je v rozporu s učením Církve,“ uvedl pařížský profesor P. Tony Anatrella, zasedající mezi experty synody. Prozradil také, že podle mnoha biskupů je dokument výrazem názorů několika redaktorů specifické orientace, kteří chtěli svou orientaci vnutit ostatním biskupům proti jejich vůli.

Kritice dokumentu, jeho opravování a sepisování nových verzí některých částí věnovali biskupové druhý týden práce v malých jazykových skupinách. Výsledkem bude závěrečný dokument, který v této chvíli není ještě zveřejněný – a těžko tedy říci, na kolik bude tato revize vzata v úvahu. Jedno je jisté, synoda od samého počátku zamířila na špatnou cestu a rodiny právem mohou pociťovat zklamání.

Krzysztof Bronk

*Krzysztof Bronk,
redaktor a publicista*

KATOLICISMUS, SEX A MANŽELSTVÍ

Nad diskuzemi prvního týdne biskupské synody

Tiskové středisko Svatého stolce představilo předběžný materiál, tzv. Zprávu po diskuzích, která shrnuje příspěvky a debatu prvního týdne biskupské synody. O čem probíhající debata vypovídá?

Mimořádná synoda o rodině vydala 13. října 2014 předběžnou Zprávu po diskuzích (*Relatio post disceptationem*). Jedná se o dokument, který má shrnovat současný stav diskuse shromážděných biskupů. George Weigel v jednom ze svých článků definitivně vyvrátil neustále omílaná tvrzení médií, která předvídatelně interpretují každou rozumnou (a běžnou) pastorační poznámku o potřebě toho, aby Církev přijímala hříšníky a pomáhala jim v jejich úsilí o svatost, jako naprostou změnu katolického učení o sexualitě a manželství.

Trvalou strategii liberálních komentátorů je popisovat katolickou nauku o sexualitě jako „rigidní“, ačkoli ve skutečnosti prostě nesouhlasí s učením Církve. Je to jejich typická strategie. Liberálové tolerují každého a nikoho neodsuzují – kromě fanatiků a „rigidních“ osob, které samozřejmě tolerovat nelze. V takovém případě, jak všichni víme, liberálové nevyjadřují nesouhlas. Tehdy rovnou odsuzují. Ale dost o tom. Nemusíme zde opakovat Weigelův komentář. Místo toho bych chtěl okomentovat samotnou zprávu.

Diktatura relativismu

Ze všeho nejdříve je třeba říct, že synoda je ovlivněna emotivistickým, subjektivistickým a terapeutickým duchem. Zaznívají tam výzvy k „naslouchání“ a mnoho výzev k širšímu „dialogu“. Dokument hovoří o manželství tak, že umožňuje manželům hledat „způsoby, jak růst“. V dokumentu je zmínka o rozdílu mezi předpisy a „předkládáním hodnot“. Ne třeba dodávat, že to první je mlčky zavrženo, zatímco to druhé prosazováno. A pravidelně se zde užívá tvrzení, že mění se doba silně komplikuje situaci, a tak se nemůžeme „spokojit s teoretickým smyslem nebo obecnou orientací“.

Mše svatá na zahájení synody
Foto: Flickr, Catholic Church England and Wales
© Mazur/catholicnews.org.uk (CC BY-NC-SA 2.0)

Neumíme mluvit o církevním učení ohledně sexuality a manželství způsobem, který by lidem pomohl plněji se ztotožnit s morálními pravdami.

Rétoriku tohoto druhu jsem poznal v episkopální církvi a mohu říct, že je zpravidla používána k umlčení každého, kdo by se odvážil hovořit o pravdě. Tímto „ukončí dialog“. Mluvit o pravdě je „rigidní“ a „ignoruje se tím komplexnost člověka“. A proto v dobré vůli biskupům říkám, mějte se na pozoru. Diktatura relativismu má byrokratickou slovní zásobu, která si razí cestu na synodu.

Nelze stavět na pocitech

Za druhé je třeba říct, že se zdá, že v diskuzi je požadováno cosi nemožného:

ideály bez posuzování, cíle bez pravidel, principy bez „diskriminace“. Odráží to nesoudržnost moderní liberální kultury.

Příkladem budiž odstavec 46. Toto téma patří k těm, která vyvolávala před synodou největší kontroverze: situace rozvedených katolíků, kteří uzavřeli nový sňatek. Čtete zde, že jejich situace vyžaduje „pečlivé rozlišování“ – což je jistě pravda. Ale dokument dále trvá na tom, že pastorační úcta k nim jakožto k Božím dětem by neměla „dovolovat užívání jakýchkoli výrazů nebo jednání, které by v nich mohly vyvolat pocit, že jsou diskriminováni“.

Jak je to možné? Nemohla by pouhá citace verše 10,11 z Markova evangelia způsobit, že se rozvedený člověk, který uzavřel nový sňatek, bude cítit diskriminován? (Tento verš je citací Ježíšových slov: „Kdo propustí svou manželku a vezme si jinou, dopouští se vůči ní cizoložství; a jestliže manželka propustí svého muže a vezme si jiného, dopouští se cizoložství.“)

Omyl je zde velmi, velmi významný. Odstavec 46 činí naše *pocity* kritériem církevní pastorační služby. To je přímá cesta k diktatuře relativismu. Pocity jsou pocity a nikdo je nemůže zpochybňovat, vyvracet nebo se o ně přít. Pokud pocity učiníme kritériem, pravda o diskriminaci (a o mnoha dalších záležitostech) bude subjektivní.

Potřebujeme vedení, nikoli dialog

Další dvě myšlenky: Za prvé, tento dokument mi připadá jako přesný obraz současného stavu Církve, alespoň na Západě. Většinou nevíme, jak mluvit o církevním morálním učení ohledně sexuality a manželství způsobem, o kterém bychom byli přesvědčeni, že pomůže lidem plněji se ztotožnit s morálními

pravdami. V tomto zmatení se posouváme směrem k terapeutickým způsobům vyjadřování a k volání po „dialogu“. Ale to nepomůže. My potřebujeme vedení, nikoli dialog.

Kolaps teologického myšlení

Za druhé tato průběžná zpráva z rokování biskupů velmi jasně ukazuje na kolaps teologického myšlení v Církvi. Dnes velmi chybí funkční teologie, která by zajistila ucelenou diskuzi o složitých a citlivých otázkách.

Jedním z příkladů je odstavec 48. Uvádí se v něm tvrzení některých biskupů, že je-li možné v eucharistické liturgii vytvořit duchovní společenství s Kristem, proč tedy nepovolit rozvedeným, kteří

uzavřeli nový sňatek, přijímat? Jaký je v tom rozdíl? Totéž lze samozřejmě říci o protestantech, o nichž Druhý vatikánský koncil jasně učí, že mají pouze částečnou účast na plnosti katolické církve. I oni jsou schopni duchovního svatého přijímání. (To platí o kterémkoli člověku dobré vůle, který vstoupí do katolické církve a modlí se s upřímnou touhou být spojen s Kristem.) Proč by jim mělo být bráněno v přijímání? To, co v této úvaze chybí, je základní katolické přesvědčení, které velice silně vyjádřil Tridentýský koncil, totiž že plnost Kristovy pravdy nabývá viditelné, konkrétní podoby.

Nechtěl bych této průběžné zprávě přikládat přespříliš velký význam. Je to dokument sestávající ze stručných bodů.

Ale nebylo by ode mě upřímné, kdybych neřekl, že mě rozhodně neuklidnila. Během pontifikátu Jana Pavla II. a Benedikta XVI. byla Církev vedena muži, kteří dosahovali velkých intelektuálních výkonů a měli dobré a ucelené teologické vzdělání. Teď je Církev vedena muži, kteří získávali vzdělání o generaci později, v jiných podmínkách. Jsou to bezpochyby dobří a věřící muži, ale pracují s fragmenty staré teologické syntézy (stejně jako většina z nás). To je (a většinu z nás) činí náchylnými k terapeutickým ideologiím naší doby.

Russell Ronald Reno
<http://www.firstthings.com>
 Přeložil Pavel Štíčka
 (Mezititulky redakce)

POKRAČOVÁNÍ BOŽÍHO STVOŘENÍ

Česká poznámka k synodě o rodině

Z mediálních zpráv by se zdálo, že mimořádná synoda o rodině bude jednat především o udělování přijímání rozvedeným, znovu sezdaným katolíkům, o urychlení anulovacího procesu, eventuálně o antikoncepci. Implicitně se předpokládá, že uvolnění církevní disciplíny zjednoduší pastorační problémy a sblíží nás se sekulárním světem.

Je ovšem třeba si připomenout, že synoda má jednat o rodině, ne o manželství. Jistěže jsou tato témata úzce spojena, ale otázky manželství zde hrají roli jen potud, nakolik jsou závažné pro zdravý chod rodiny.

Není náhodou, že papež František zvolil pro uveřejnění svého dopisu rodinám datum 2. února, tedy Svátek uvedení Páně do chrámu. Tento evangelní text spojuje postavy mladých rodičů, kteří přinášejí do chrámu své novorozené dítě, a dva staré lidi: obě generace spojuje právě to malé dítě. Ukazuje se tu rodina jako zdroj propojení generací, jako zbraň proti sobeckému individualismu.

Důvodem ke svolání synody je však právě fakt, že se rodina octla v krizi,

a tato krize je dána společenskými tlaky, tedy krizí západní společnosti. Je příznačné, že tato krize se začala projevovat ve stejnou dobu – v šedesátých letech – v obou režimech, které tehdy vládly: na jedné straně liberalizující se Západ, na druhé straně Východ žijící pod brutálním totalitním tlakem. Jejím hlavním příznakem je právě oddělení manželství od rodiny: slovy jednoho starého kněze, manželství „přestalo být rodinným podnikem, a stalo se záležitostí dvou lidí. Děti se staly pouze doplňkem manželství jako individuální záležitosti“.

V Církvi je to patrné například na kursech manželské přípravy. I když jsou tyto kurzy obrovským zlepšením oproti předchozí praxi, kdy kněží víceméně libovolně volili témata, která jim tanula na mysli, prezentují především praktické návody k přirozené, antropologické rovině manželských vztahů. Nadpřirozená rovina, rovina Božího povolání k manželské svatosti, většinou chybí. Domnívám se, že v této situaci jsme to právě my, lidé postkomunistické společnosti, kteří se mohou ujmout vedení.

Právě naše zkušenost komunistické totality je darem, který rozšiřuje tradiční křesťanské pojetí rodiny. Je to zkušenost autonomie základního lidského společenství, budovaného jako pokračování Božího stvoření. Za totalitního režimu jsme se naučili vytvářet rodinu jako malý, ale samostatný svět, jehož základem jsou rodinné hodnoty, které svět odmítá. Tradiční společnosti západní Evropy nemají dost odvahy tomuto odmítání čelit.

My ano. Vychovávali jsme své děti v křesťanském duchu, který se vzpírá totalitní ideologii. Proto se dnes nebojíme postavit se proti různým sexuálním výchovám a jiným formám zvrácenosti. Máme odvalu učít své děti svobodně a nezávisle. Je to paradoxní, ale v těchto věcech nám komunistický režim spíše pomohl. Naučil nás nebát se, a naše děti rovněž tak.

Michaela Freiová

Michaela Freiová, publicistka a překladatelka, spolupracovnice Občanského institutu a Res Claritatis

POHLED NA LITURGII

Aby ritus dostál kultuře

Liturgické formy mají naši pozornost obracet k Boží transcendenci. Přehnaný důraz na jednoduchost, srozumitelnost, společenství a mylné pojetí aktivní účasti vedou k zesvětštění liturgie.

Flanagan dává do kontrastu ochuzené koncepty užívané k tomu, „aby ritus dostál kultuře“ – jednoduchost, srozumitelnost, přizpůsobení „modernímu člověku“ – a subtilní popis liturgie, který uvádí dominikánský liturgista Irénée-Henri Dalmais ve svém příspěvku do čtyřsvazkové studie *The Church at Prayer* kanovníka Aimého Martimorta.

„Liturgie [napsal Dalmais] náleží k řádu konání (*ergo*), nikoli poznání (*logos*). Logické myšlení se tu daleko nedostane; při provádění liturgických úkonů srozumitelnost ustupuje a toto provádění se uskutečňuje na úrovni smyslově vnímatelných skutečností, nikoli výhradně materiálních, ale v podobě nositelů podtónů, jež jsou schopny probudit mysl a srdce k přijímání skutečností náležejících k jinému řádu.“¹

Jednoduchost

Prvním pojmem, který zpochybňuje jak tato definice, tak radikální změna v sociologickém myšlení, kterou zaznamenává Flanagan, je pojem *jednoduchosti* jako kritéria pro správnou liturgickou praxi. Pro sociologa není v žádném případě samozřejmé, že stručné, jasné rituály mají větší transformativní potenciál než rituály složité, okázalé, velkolepé, bohaté, dlouhé, oplývající propracovanými ceremoniály. Vznešená jednoduchost ritu byla tématem liturgických reforem od osvícenství, jak jsme si všimli v předchozích částech. Nebyla však doporučována jen jako antropologický požadavek. Pohlíželo se na ni rovněž jako na typický znak prvotní Církve. I když to nespadá do sociologické proveniencí, je i toto otázka. Rozhodnutí pokoncilních reformátorů vrátit se k předkarolínské římské tradici jakožto k ranější, a proto jednodušší, a tudíž lepší, bylo předvída-

telné vzhledem k vlivu, který na tradici liturgické vědy měl přístup „komparativní liturgie“, jehož průkopníkem byl jihoněmecký historik liturgie Anton Baumstark. Baumstarkova kniha s tímto názvem byla jak průkopnická z hlediska liturgiky, tak ohromně úspěšná; byla přeložena do několika jazyků a dočkala se četných dalších vydání. Avšak práce

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

F. S. Westa o Baumstarkově knize *Comparative Liturgy*² v jejím intelektuálním rámci ukázala, že jeho komparativní metoda byla převzata, poněkud podivně, z biologie německých *Naturphilosophen* (jako byl Goethe), stejně jako z komparativní anatomie takových přírodovědců 19. století, jako byli Georges Cuvier a Charles Darwin.³ V důsledku toho zákonitě předpokládala, že liturgický vývoj postupoval od jednoduchosti a stručnosti k bohatosti a obšírnosti, i když Baumstark musel připustit, že lze rovněž nalézt důkazy opačného pohybu, tendence později zkracovat to, co bylo dříve plnější. Jak poukazuje anglický litur-

gista Paul Bradshaw, nyní profesor liturgie na univerzitě Notre Dame v Indianě: „Toto připuštění, že liturgický vývoj mohl ve skutečnosti postupovat oběma směry, zbavuje [Baumstarkovu] klasifikaci jakékoli prediktivní schopnosti. Nemůžeme považovat nějaký liturgický jev... za ‚pozdní‘ jen proto, že je obšírný.“⁴

Tím spíše nemůžeme přisoudit negativní hodnotu nějakému liturgickému ritu, textu nebo praxi jen proto, že postrádá tento pochybný znak prvotní autentičnosti. Jeden člen pokoncilního *Consilia*, kterému připadala dychtivost aplikovat kritérium jednoduchosti značně přehnaná, premonstrátský liturgista a autor uznávané studie o zdrojích římské liturgie Dom Boniface Luykx, dal svou nelibost najevo dosti silně tím, že přešel do církve východního obřadu, kde je nyní opatem ukrajinského řeckokatolického kláštera Proměnění Páně v severní Kalifornii.⁵

Srozumitelnost

Druhým pojmem, u něhož Flanagan shledává, že s ním církevní představitelé zacházejí se značnou dávkou sociologické *naivety*, je pojem *srozumitelnosti* v ritu. Představa, že čím srozumitelnější je znamení, tím efektivněji vstoupí do životů věřících, je pro sociologickou imaginaci nevěrohodná. Prostě nelze předpokládat, že je přirozené, že lidé budou s něčím hlouběji souhlasit, jakmile tomu porozumí. Jak vysvětluje Flanagan, v pojetí sociologů je pro symbolický úkon určitá nejasnost zásadní, takže pokus učinit symboly naprosto transparentními je podle jejich názoru naprosto pomýleným postupem. „[Symboly] hlásají to, co přesahuje podmínky, při nichž je možná srozumitelnost vyjádřená intervencí. Ztělesňují to, co je racionální manipu-

laci nedostupné.⁴⁶ A jestliže výsledkem principu bezprostřední srozumitelnosti v oblasti mluveného slova bylo naprosté zlidovění liturgického jazyka a trvání na překladatelských stylech, které dosahují srozumitelnosti za cenu banalizace, pak jeho protějškem ve vizuální oblasti byl požadavek, aby byl vidět každý detail toho, co se děje u oltáře (a tedy nejen odstraňování chórových přepážek, ale i konečné vítězství celebrace *versus populum*). Jak poznamenává Flanagan, zde došlo k nepochopení toho, že „zastření“, „vyznačení vzdálenosti“ a „taktovní zdrženlivost“ jsou ze sociologického hlediska nutným předpokladem zbožné úcty. Avšak takové termíny, jako je zbožná úcta s jejími konotacemi odstupů, respektu a posvátného úžasu, se v liturgické diskusi brzy dostaly do popředí právě pro svou absenci.

Společenství

Třetího klíčového pojmu, *společenství*, jsme se již dotkli u Guérangera. Pro Flanaganu je koncept společenství jako takového – jen takto, bez další kvalifikace – příliš vágní, než aby mohl být nositelem specificky křesťanského významu. Nadto může díky „radostnému potřásání rukou“ (výmluvný amerikanismus „glad-handing“), ať doslovnému nebo v přeneseném smyslu, snadno zdegenerovat až ke vzniku prchavě benevolentní atmosféry. To, co liturgisté potřebovali, ale nenašli, bylo společenství definované odlišně jako výsledek rituálního shromáždění, které se chápe jako tajemství přesahující hranice tohoto shromáždění. Jak ve své studii *The Two Catholic Churches* poznamenal anglický kněz a sociolog Anthony Archer, předkoncilová liturgie přinejmenším ukládala rituální autoritu nad všemi skupinami i jednotlivci⁷ a tak bránila vzniku uskupení, která by se zmocnila liturgie pro své vlastní účely, nebo osobností, které by s ní jednaly jako s příležitostí dávat na odiv své komunikační schopnosti. Opravdu není jasné, zda v liturgickém ritu, kde je kněz neustále tváří v tvář věřícím a je vybízen, aby komentoval alespoň některé z nejvýznamnějších částí liturgie, je klerikalismus definovaný jako přehnaně výsadní postavení svátostně ordinovaných v cír-

kevním společenství méně zjevný nebo naopak zjevnější, než když je kněz neosobně absorbován rituální rolí.

Liturgické vystupování

Čtvrtá klíčová myšlenka po jednoduchošti, srozumitelnosti a společenství, myšlenka, která se tentokrát nevyskytuje ani tak v koncilové konstituci o liturgii nebo nějakém oficiálním textu jako u komentátorů, kteří se ujali úlohy vykládat re-

Detail secesní koruny, Notre Dame, Paříž
Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

Služebníci liturgie, byť se prezentují v sociálním rámci, musejí sdělovat vlastnosti toho, co leží nad tímto rámcem, šepot andělů.

formovaný ritus kněžím i ostatním, byla myšlenka *liturgického vystupování*, jinými slovy role, stále více personalizované a někdy v pejorativním významu teatrální, kterou má hrát celebrant liturgie a další příslušující při liturgii. Zde Flanagan upozorňuje, že sociologicky vzato, nemůže se kněz jako celebrant při mši prezentovat stejně, jako když potom zdraví své farníky. Liturgická role musí skrývat osobu nebo od ní alespoň odvádět pozornost, aby se o to silněji soustředila jinam.

„Služebník liturgie chce vzdávat slávu Bohu v aktu bohoslužby, který poněkud minimalizuje prvky důležitosti, jež do-

padají na něho samotného, nebo je zne-možňuje. Sociální aspekt musí být přítomen stejně jako jednotlivec, aby se akt mohl projevit, ale musí zmizet, jestliže se má realizovat účel zbožné úcty.“⁴⁸

Pro sociologický pohled fungují rituály nejlépe, když se opakují a jsou formalizované, takže služebník liturgie může do jisté míry zapomenout na sebe, „vžít se“ do své role, jak říká Flanagan, „ztělesnit možnost její existence“. K tomu patrně potřebuje jistý odstup od ostatních věřících, přinejmenším v některých bodech. Jak vysvětluje Flanagan, příliš jednostranný důraz na blízkost je sociologicky pomýlený. Rity, které neumožňují odstup, paradoxně *lidem* upírají prostředek, jak si присvojit akt bohoslužby, a ochromují je právě v bodě, kde by se měli pozvedat k Bohu vzepjetím náboženské imaginace. Proto služebníci liturgie, byť se prezentují v sociálním rámci, musejí sdělovat vlastnosti toho, co leží nad tímto rámcem, šepot andělů.

Aktivní účast

Ale kde končí pojem *účasti*, který je tak klíčový nejen pro diskuse osvícenství a katolické obnovy při jejich odlišných způsobech, ale i pro moderní hnutí, jež začalo v letech před Velkou válkou, a v neposlední řadě v postupném přijímání jeho návrhů v pontifikátech posledních tří Piů, Pia X., Pia XI. a Pia XII.? Pro Flanaganu je třeba aktivní, vnější účast hodnotit podle „stupně, v němž vytváří vnitřní přisvojení, niterný souhlas“. Anglický benediktinský liturgista Dom Bernard McElligott z Ampleforthu, zakladatel Společnosti sv. Řehoře, komentoval tuto filologii již v roce zavedení *Novus Ordo*, tedy 1970.

„Použitím slova ‚aktivní‘ pro *actiosa* byl úmysl Církve špatně pochopen a obecně, i když snad neuvědoměle interpretován tak, že znamená tělesnou aktivitu, zatímco to, co ve skutečnosti žádá Církev, je plná, upřímná, duševní činnost vyjádřená navenek tělem.“⁴⁹

Jak zdůraznil kardinál Joseph Ratzinger, termín *actiosa participatio* na koncilu zahrnoval ticho stejně jako mluvení a zpěv, a vylučuje tedy jakoukoli aktivistickou dezinterpretaci „živé účasti“ (jak to nazval Trapp).¹⁰ Flanaganova interpretace zjevně není bezdůvodná.

Absence atmosféry intenzivního ticha a uctívání v pokoncilové liturgii, kdysi pozorovatelná tak nápadná, vyvolává otázku, zda *actuosa participatio*, posuzovaná podle Flanaganova kritéria, je na vyšší nebo na nižší úrovni, než byla před zahájením koncilu. Zde nás samozřejmě mohou oklamat triky paměti a nostalgie, ale i přání založené na církevní zaujatosti, které je otcem myšlenky. Ne každý účastník eucharistické bohoslužby slavené podle *Missale Pianum* před rokem 1962 hořel vroucností, právě tak jako ne každý se při celebraci podle *Missale Paulinum* po roce 1970 zjevně nudí. Ale výzkum jednoho německého sociologa ve velké předměstské farnosti v roce 1960 poskytuje příklad toho, že relativně objektivní zkoumání je možné. Jak to komentuje Flanagan, „mnoho z účastníků výzkumu uvádělo, že přišli na mši, aby tam našli prostor, v němž mohou znovunastolit svou vnitřní rovnováhu, a poklid ritu – často opakovaný pojem – jim poskytl kontext, v němž mohli upravit proporce často zmatené existence.“¹¹

Ani Mons. J. D. Crichtona, doyena žijících liturgistů v Anglii, nemůže nikdo obviňovat z *lhostejnosti* vůči novým ritům, a přece nedávno mluvil o „ztrátě zbožné úcty, která nakonec vede ke ztrátě smyslu pro transcendentního Boha, jenž je nejvyšším Objektem každé bohoslužby. Do jisté míry jsme v nebezpečí, že zapomeneme, oč při bohoslužbě jde. Není to jen hřejivý zážitek pro ty, kdo mají takové věci rádi.“¹²

Nebo jak to formuloval otec Anthony Conlon, farář z Londýna, v referátu předneseném na Mezinárodním eucharistickém kongresu v Seville v roce 1994: „Přehnaný důraz na aktivní účast, který chápe bohoslužbu jen jako společenství uskutečňující svou skupinovou dynamiku pomocí důrazu na „dělání něčeho“, je vážnou překážkou jakémukoli chápání mše jako v zásadě liturgického zasazení historického skutku Boží milosti a oběti.“¹³

Účel liturgických forem

Zde tedy nejde prostě jen o otázku, že se obecně pozornost správně neobrací k Boží transcendenci. Jedná-li se o mši, je ještě horší nedostatečná pozornost to-

muto nejvyššímu aktu, v němž se sama Boží transcendence trojičným způsobem na Kalvárii angažovala pro naši definitivní spásu, když Syn sám sebe obětoval Otcí v Duchu, aby jeho Oběť mohla přinášet plody v obnovovaném vylévání sebe sama ve smírné prosbě eucharistie a jejím základu v jeho velekněžské modlitbě v nebi.

„Je možné, že se na přispění účastníků soustředíme příliš, jako kdyby to bylo to jediné, co vytváří účinnost eucharistie, a menší pozornost – pokud vůbec nějaká – se patrně věnuje svátostné oběti velekněze.“¹⁴

Ke stejnému závěru míří skutečnost, že při mnoha farních celebracích se na budovu kostela pohlíží prostě jako na místo shromažďování před mší a místo společenského setkávání, když mše končí, která je v ostrém kontrastu s dřívější praxí, kdy se mnoho lidí připravovalo modlitbou na mši a modlilo díkůvzdání po ní a jistě jim v tom nepřekáželi jiní věřící. Jestliže se aktivní účast správně posuzuje podle kvality vnitřní účasti, kterou vzbuzuje, pak by se zdálo, že v tomto úkolu dosud neuspěla.

Z pohledu sociologa se přehlíží, jak poznamenává Flanagan, že liturgické formy působí jako ikony – otevírají smysl

pro přítomnost božského, samozřejmě nikoli malířskými prostředky, barvami a liniemi, ale pomocí sociálních úkonů, o nichž se věří, že jsou nadány a mají být nadány „svatým účelem“.

Flanaganův celkový závěr zní, že římská liturgie padla do rukou „družných puritánů“. Podle těch mají být postupy při bohoslužbě co nejjednodušší, aby se maximalizovaly společenské vztahy při konání ritu. Minimalismus ritu slouží k udržování uvolněné atmosféry, k níž mohou neformálně přispět všichni. „Spoj nás v jedno“ je tematická písnička liturgického života, kde se s hierarchií a s ceremonií nakládá jako s něčím, co hubí šťastnou sounáležitost.

Aidan Nichols OP

z knihy *Looking at the Liturgy: A Critical View of Its Contemporary Form*
Přeložila Lucie Cekotová
(Redakčně upraveno, mezititulky redakce)
vydal Ignatius Press
<http://www.ignatius.com>

Fr. Aidan Nichols OP (*1948), dominikánský kněz a teolog, působil na univerzitách v Oxfordu, Edinburghu, Cambridge a na Angelicu v Římě

Poznámky

¹ I. H. Dalmais, „The Liturgy as Celebration of the Mystery of Salvation“, in *Principles of the Liturgy*, sv. 1 studie *The Church at Prayer*, ed. A. G. Martimort (London 1967), 253.

² A. Baumstark, *Liturgie comparée*, 3. vyd. (Chevetogne 1953).

³ F. S. West, „Anton Baumstark's Comparative Liturgy in Its Intellectual Context“, doktorská práce (Notre Dame, Ind. 1988), popsána v P. Bradshaw, *The Search for the Origins of Christian Worship: Sources and Methods for the Study of Early Liturgy* (London 1992). Viz autorovo vlastní shrnutí jeho výzkumu ve F. West, *The Comparative Liturgy of Anton Baumstark* (Nottingham 1995).

⁴ Bradshaw, *Search for the Origins*, 59.

⁵ P. Galadza, „Abbot Boniface Luykx as Liturgist and *liturgisatel*“, in *Following the Star from the East: Essays in Honour of Archimandrite Boniface Luykx*, ed. A. Chirovsky (Ottawa, Chicago, Lviv, 1992).

⁶ Flanagan, *Sociology and Liturgy*, 52.

⁷ A. Archer, *The Two Catholic Churches: A Study in Oppression* (London 1986), 126–146.

⁸ Flanagan, *Sociology and Liturgy*, 44.

⁹ B. McElligott, „Active Participation“, in *A Voice for All Time: Essays on the Liturgy of the Catholic Church since the Second Vatican Council*, ed. C. Francis a M. Lynch (Bristol 1994), 19.

¹⁰ Viz jeho liturgické eseje v *The Feast of Faith* (San Francisco 1986), 72.

¹¹ Flanagan, *Sociology and Liturgy*, 63.

¹² J. D. Crichton, „Worshipping with Awe and Reverence“, *Priests and People* 9–12 (1995): 453.

¹³ A. Conlon, „The Participation of the Faithful in the Post-Conciliar Liturgy: A Critical Perspective on Contemporary Practice“ in *XLV Conventus Eucharisticus Internationalis*, Sevilla 1–13. vi. 1993, *Christus Lumen Gentium, Eucharistia et Evangelization* (Vatican City, 1993), 573.

¹⁴ Tamtéž.

KDYŽ SE NIC NEZMĚNÍ, CO SE STANE S NAŠÍ VÍROU?

Rozhovor o pouti do Lurd

Marta a Jana vyrazily na pěší pouť do Lurd. Marta byla svého času spolupracovnicí naší redakce, a tak i proto jsme obě sestry Höferovy požádali o rozhovor. Proč vlastně vyrazily? Jak celá pouť proběhla? A jak ji hodnotí teď, pár týdnů po návratu z Lurd do Prahy?

V sobotu 28. června jste vyrazily z poutního místa Svatá Hora u Příbrami na pěší pouť do Lurd. Dvě sestry, jeden záměr. Tato cesta měla svůj cíl geografický, ale i modlitební. Jak byste oba cíle chtěly vy samy popsat či pojmenovat?

Jana: Nešlo nám o výkon, ale o čas věnovaný prosbě za Martino uzdravení. V Lurdech se lidé uzdravují, to je prokázané, a nezáleží na tom, zda tam dojdou pěšky či přijedou autobusem. Přesto jsem chtěla podniknout tuto pouť, protože jsem to vnímala jako nutnou přípravu – čas, kdy se můžeme připravit na přijetí velkého daru, ať už bude jakýkoliv. A i když se prozatím viditelně nic nezměnilo, každý den se stal nějaký zázrak a my díky této cestě dostaly velmi mnoho. Navíc jsme na sobě samých zakusily, jak nesmírná je síla společné modlitby. Tím se nám i potvrdila slova otce Miroslava z Plánice, kde jsme byly naší druhou noc, a to, že se tyto věci (nemoci atp.) dějí, aby se lidé dali více dohromady, více spojovali. A proč právě Lurdy? Marty biřmovací patronkou je svatá Bernardetta.

Marta: A proč zrovna tam? Protože jsem od malička nedoslýchavá, má nemoc se postupně zhoršuje a navíc mi lékaři od roku 2011 diagnostikovali Usherův syndrom – hluchoslepotu. Byť nepoužívám bílou hůl a slyším stále ještě pomocí sluchadel, medicínsky mám tuto diagnózu. Přičemž prognóza je, že se to má stále zhoršovat – ale jak rychle, to žádný lékař neodhadne, protože u každého pacienta je to jiné. Člověk ani nemusí plně ohluchnout nebo plně oslepnout, ale diagnóza se přesto takto jmenuje. Nicméně mé zorné pole se od roku 2011, kdy mi to lékaři zjistili, zúžilo o více jak 50 %

což je velká rychlost. Vnímám, že je to již životu nebezpečné: často o něco zakopávám, v šeru dlouho hledám tváře lidí, od kterých potřebuji odezírat, abych jim porozuměla, častěji se praštím o nějaký sloup či otevřenou skříňku doma, když ji při vaření zapomenu zavřít. Kdyby šlo jen o ránu do hlavy... na to jsem si skoro už zvykla. Špatné ale je, že když se rychle otočím, mohu se praštit rohem dvířek do tváře, do oka, atp... Proto naše cesta vedla tam: na místo mnohých uzdravení, na místo, kde poselství světu z nebe předal má biřmovací patronka.

Jak vím, nešly jste samy. Ještě než jste vyrazily na cestu, zajistily jste si doprovod mnoha lidí, kteří se za vás modlili po celou dobu vašeho putování. Jak jste to vnímaly?

Jana: Chtěly jsme dát lidem možnost připojit se alespoň na dálku. Někteří by se nejraději připojili osobně, ale z různých důvodů to pro ně bylo nereálné. Mohli nás tak doprovázet, a musím říci, že jejich podporu jsme zakoušely den co den. **Marta:** Ano, duchovně s námi bylo spolejno neskutečné množství lidí. Dosud je nemám spočítané, mnohé stále ani neznám, protože lidi si informace předávali dál ze své iniciativy. Už dřív se lidé v mé farnosti modlili za mé uzdravení – když jsem jela do Lurd v roce 2012. Když se nic nestalo a nemoc se naopak zhoršila, sestru napadlo jít do Lurd – ale pěšky. To je taková dálka, že bez duchovní podpory mnohých snad ani nelze vyjít. A jejich podpora – modlitby, oběti, a dokonce posty, jak jsem pak zjistila, byly hmatatelně cítit: nikdy jsme za ty dva měsíce neskončily vysloveně pod širákem. Jen třikrát jsme spaly pod

něčím jiným než v klasické obytné budově: pod zastřešeným slamníkem, pod dřevěným přístřeškem a v kostele, který „náhodou“ nebyl zamknutý. Neublížilo nám žádné zvíře, ačkoli jsme se střetly například i s divokým prasetem nebo s rohovou krávou. Svatý Medard dodržel smlouvu, kterou jsem s ním uzavřela poté, když už těch dešťů bylo na mě opravdu hodně, totiž, že týden na nás nebude pršet – klidně mohlo pršet v noci nebo když jsme byly zrovna ve městě, jen ne na nás – a on ji dokonce prodloužil! Spaly jsme v tak krásných domech, že jsem po příjezdu do svého bytu nevěřícně prohlásila: Tady jako bydlím? Pak jsou věci neviditelné, které nemůžeme vyhodnotit jako důsledek modlitby, ale mohou být: to, že jsme měly sílu jít dál, to, že mi na „rekonvalescenci“ padající nožní klenby stačil jen den a půl odpočinku, to, že mě nesrazilo žádné auto nebo kamion, že jsme nespadyly z úzkého horského srázu, kde nebylo zábradlí a skála byla poseta mokřými, kluzkými listy ze stromů... Dále jsme vnímaly, jak ta pouť spojuje tolik lidí a mnoho z nich mění i je samotné: navracejí se k modlitbám, k Bohu, ke svátostem, odpustí si.

V dnešní době není problém komunikovat s kýmkoliv v podstatě odkudkoliv. Jak se vám dařilo posílat zprávy z cesty, a občas dokonce i fotografie? Nerušil tento „závazek“ vaše poutnické naladění?

Marta: Rozhodně „rušil“. Aspoň v tom smyslu „poutnického naladění“, protože posílat ty zprávy bylo tolikrát tak náročné. Byly jsme kvůli tomu vícekrát rozhádané, protože každý člověk má jiné představy o tom, co se teď bude dělat, jak dlouho bude zkoušet chytit síť nebo

nahrát zprávu či fotografie, kolik času si vymezí na napsání zprávy – kterou psát na chytrém telefonu je taky tolikrát o trpělivosti samotné. Hlavou se vám táhne: je třeba jít a ty tu píšeš!

Jana: Neměly jsme stálé připojení na internet, proto jsme zprávy posílaly jen tehdy, když bylo wifi připojení na některé faře nebo v domácnosti či ubytovně pro poutníky. Věděly jsme, že lidé, kteří nás doprovází svojí modlitbou, budou povzbuzeni, když jim dáme vědět, jak se nám daří, kde jsme a co prožíváme. A pak se stalo, že nám občas přišla nějaká sms – reakce na naši zprávu a to zase povzbudilo nás.

Zajímá mne ještě ryze praktická otázka: kudy vedla cesta? Pamatuji si na jednu z prvních zpráv od vás, kdy jste psaly z Řezna ze semináře, v němž studoval a posléze i učil papež Benedikt XVI. To jsem vám skoro záviděla!

Marta: Cestu jsem nechala na sestře, chtěla to připravit a mně se to hodilo. Cestu jsem znala jen prstem letmo po mapě, její základní směr. Opravdu, nevěděla jsem ani jméno obce, kam jsme měly přijít první den. (smích)

Jana: Vemte si do ruky atlas, najdete si Příbram a Lurdy a přiložte mezi ně pravitko. Ta trasa se mnoho nelišila. Měly jsme na cestu jen 60 dní plus 3 dny rezervní na odpočinek či pro případ nesnáží apod. Proto jsme šly co nejpřímější cestou. V Čechách především po turistických trasách, v Bavorsku tak trochu cestou necestou, polem nepolem. Ve Švýcarsku a Francii už jsme mohly použít turistické mapy zapůjčené Petrem Hirschem, kde je značená Svatojakubská cesta. Pokud to šlo, šly jsme po ní. Když šla Svatojakubská cesta oklikou, my si to zkrátily po silnici či jinou turistickou cestou.

Koho jste potkávaly? Jaká byla ta lidská setkávání?

Jana: Už před cestou nám lidé přáli, ať potkáme jen samé dobré lidi, a to se také dělo. Dveře domovů a far se otvíraly a lidé nás přijímali někdy trochu váhavě, ale po chvíli nám byli schopni nabídnout i vlastní kuchyň či koupelnu. Jak se jejich srdce otvírala, to bylo až neuvěřitelné. Vždy jsme žádaly jen o kus podlahy, kde

Marta a Jana Höferovy na nejvyšším bodu své cesty, švýcarský Haggenegg (1414 m n. m.)

bychom mohly přenocovat. Poslední týden naší cesty jsme žádaly o nocleh v jedné vesničce. Rodina tam měla málo místa, ale zařídila nám nocleh u svých známých. Když nás tam pán vezl autem, řekl nám: Žádaly jste málo, budete mít hodně. Tehdy mi to vehnalo slzy do očí a vím, že právě proto, že jsme žádaly jen to nejnezbytnější (přístřešek nad hlavou a kus

Žít plně život, jenž mi byl dán jako dar a splnit tak přání Dárce, který mi tímto činem říká: „Chci, abys byl!“

podlahy), byli lidé na naší cestě ochotni dát nám, co uznali za vhodné, a my už pak jen žasly nad jejich štědrostí. Často jsme strávili hodinu či dvě povídáním, což bylo po uplynulém dnu velmi náročné, ale zároveň to bylo neskutečně krásné a člověk ze sebe vydal i ten zbytek síly, co mu ještě zbýval, protože nechtěl o to setkání přijít.

Marta: Lidí, kteří nám poskytli za ty dva měsíce nocleh, je asi 34, zbytek byly ubytovny pro poutníky na svatojakubské cestě a kempy ve Francii. Pak byla ale také setkání na cestě, s dalšími poutníky – ať už těch z duchovních nebo turistických úmyslů. Ti všichni šli ale do Santiaga de Compostela, my jsme byli na té cestě trochu „exoty.“ Po cestě jsme navázali silnější kamarádství se dvěma Němci, jednou

německou rodinou, která putuje se svými dětmi na etapy, a jedním Rakušanem. Ten šel přes Lurdy, což nás potěšilo. A pak byli lidé po cestě, kteří nás třeba pohostili kávou, darovali rajčata, běžec na konci Německa nebo řádové sestry ve Švýcarsku, kteří poprosili o modlitbu, paní, která nám po nedělní mši svaté koupila a přinesla místní specialitu, kněží, kteří se se svými farnostmi přidávali k našim modlitbám... Nezapomenutelné.

Jak jste snášely fyzickou zátěž? Pokud vím, denně jste ušly na 30 km a na zádech měly kompletně sbaleno, batohy tedy také ještě něco vážily.

Jana: Měly jsme v plánu ujít každý den cca 30 km, protože celá trasa byla cca 1800 km. Zprvu jsme se držely vzdáleností 28–33 km/den, jednou jsme ušly i 38 km či pro změnu jen 15 km. Dařilo se nám jít rychlostí 4–5 km/h, a to i ve Švýcarsku. Ke konci cesty už jsme byly natolik vytrénované, že jsme mohly ujít denně i 35 km. Batohy vážily 10–13 kg, podle toho, kolik jsme s sebou nesly jídla.

Marta: Na začátku poutě mně moc pomohlo, že první den šli s námi Janini přátelé. Ti měli jen lehký batůžek a museli dojíždět do jednoho města, odkud jim jel snad poslední autobus. Tím udávali tempo. Nic jsem neříkala, ale s tou naší náloží jsem sotva popadala dech. Nicméně jako nastavení disciplíny to bylo výborné. Také bylo dobré, že jsme začaly v Čechách, po-

kračovaly přes Bavorsko a až pak došly do švýcarských Alp. Vždy to znamenalo o kategorii náročnější terén. Kdybychom začaly třeba právě ve Švýcarských Alpách, tak bych možná „vzala nohy na ramena“.

Co se člověku honí hlavou, když už nemůže?

Marta: Nic! Jen tam někde má zakódováno, že musí jít dál. Občas ho možná napadne, jestli není „idiot“ (smích), jestli to po něm Bůh vážně chce. Má zakódováno, že Bůh bere, co člověk přináší, že se pro tu cestu rozhodl on sám. Přestává řešit, kde bude večer spát, protože už ví, že o něj bude postaráno. Přestává se modlit, protože už jen putování je modlitbou.

Jana: Hodně lidí nás upozorňovalo na to, že přijdou krušné chvíle. Já celou cestu čekala, kdy přijdou. Našly se i nepříjemné chvíle, když jsme promokly tak, že jsme měly v botách rybníčky. Jenže vždy se nám podařilo do rána boty vysušit, a tak jsem si říkala, kdy přijde ta chvíle, kdy bude nejhůř? A ona vlastně žádná tak strašná chvíle nebyla. Alespoň pro mě ne. Když jsem po cestě cítila bolest zad nebo otlačených ramen a nemohla se od ní myšlenkami odpoutat, začala jsem se soustředit na dýchání. Vnímala jsem každý nádech a výdech a to mi hodně pomáhalo.

Ve vaší věkové generaci je pro pěší putování nadšení? Rozumí vaši vrstevníci tomu, že jste vyšly pěšky do vzdáleného poutního místa?

Jana: Pokud jde o lidi zde v České republice, kterým jsme o putování řekli, najdou se mezi nimi tací, kteří to považují za šílenství a naivní čin, ale i tací, kteří by se nejraději připojili a putovali s námi celou cestu, kdyby je různé závazky nedržely zde. Mne k tomu napadá jen tento citát od Goetheho: „Neexistuje žádná situace, kterou by nebylo možné zušlechtit – buď skutečným výkonem, anebo trpělivým snášením.“

Marta: Jak kdo – napříč věřícími i nevěřícími. Hodně mě udivilo, že někteří věřící nahlíželi na naši pouť jako na cestu, kdy mohu ještě něco vidět a poznat krásy krajiny a architektury, ale nevěřili, že je možné vyprosít si uzdravení. To mě hodně zamrzelo. Naopak, když jsme se vrátili a věděly jsme, že se nic viditel-

Z dopisů čtenářů

Ad Návrat svatého Václava (RCM 18/2014)

Církev je jedna, una sancta – a sdružuje různé národy a různé spirituality. Neměli bychom myslím vyvyšovat vlastní spiritualitu a svůj vlastní národ tím, že budeme ponižovat jiné národy a jiné způsoby života z víry. Proto mě velmi, velmi, velmi zarmoutil úvodník otce Stanislava Příbyla v 18. čísle *RC Monitoru* nazvaný Návrat svatého Václava. Proč se autor domnívá, že podpoří úctu k našim národním světům, když se bude bez úcty vyjadřovat o církevních hnutích přicházejících z ciziny? Tvoří snad právě česká spiritualita vrchol duchovního života Církve? I kdyby tomu tak bylo (a já si myslím, že tomu

něho – zatím – nestalo, našlo se nemálo „nevěřících“, kteří mi řekli: „No počkej, ale já nečekal uzdravení hned! Tomu musíš dát čas!“ To mě úplně dostalo a dodalo naději. A říkám si: Kdo je tedy věřící?! **Jana:** Po cestě mě několikrát napadlo, že to bude „nářez“, jestli se viditelně nic nezmění. Co to udělá s naší vírou?! Ale celá ta cesta byla tak neuvěřitelná a plná viditelných zázraků, že i přesto, že se na Martině stavu nic viditelně nezměnilo, je naše víra posílena.

Marta: Já jsem si podobně říkala: Až se uzdravím, to přece budou muset věřit i ti, co nevěří! Teď si spíš říkám: Možná, že ještě větším svědectvím je to, že i když se hned nic nezměnilo, v Boha jsem věřit nepřestala. A nepřestanu.

Pouť je vlastně jakýmsi znamením života křesťana. Občas jdeme utěšenou krajinou, občas slzavým údolím. Chvillemi prší, chvílemi svítí sluníčko. Připadáme si najednou ušlí a znavení, ale myslíme na cíl. Jaký je ten váš?

Marta: Milovat Boha. I nadále. Možná to zní fanaticky, ale v tom je vše. Mám-li být konkrétnější: chci se angažovat v oblasti osvěty, jak komunikovat s osobami s postižením sluchu, protože to je v České republice po 25 letech od pádu komunismu stále zanedbaná oblast. Lidi nás „hází všechny do jednoho pytle“ a přítom po-

tak není), neměli bychom i pak přijímat se zájmem a vděčností to, čím nás může obohatit působení Ducha Božího mezi křesťany jiných zemí s jiným způsobem života? Tedy proč ta pohrdlivá slova o „duchovní pizzerii“ a „duchovním McDonalds“? Líbilo by se snad otci Příbylovi, kdyby někdo označil svatováclavskou úctu za „duchovní vepřo knedlo zelo“?

Vyjadřovat se s úctou o jiných křesťanských denominacích jsme se už naučili – ale stále jako by někteří z nás měli problém vyjadřovat se s úctou o jiných spiritualitách a způsobech života v naší vlastní katolické církvi. „Podívejte se, jak se milují,“ říkalo se prý o křesťanech ve starověku. Není čas, abychom se k tomuto vzájemnému milování už konečně zase vrátili?

František Schildberger

třeby každého člověka se sluchovým postižením jsou diametrálně variabilnější než třeba u lidí s postižením zraku. A například není důležité mluvit víc nahlas, ale mluvit pomalu a artikulovat. Dále se chci věnovat rozvoji alternativního trestu obecně prospěšných prací, rozvoji komunální politiky a rozvoji kultury podnikové politiky. Jednoduše řečeno: prohlubovat vědomí u podnikatelů a komunálních politiků a úředníků, že každý člověk má svou důstojnost a své potřeby. Máme se navzájem respektovat a dávat síly dohromady, ne proti sobě soutěžit. Pán Bůh mi k tomu dal určité dary, tak si je nechci nechat pro sebe.

Jana: Žít plně život, který mi byl dán jako dar a splnit tak přání Dárce, který mi tímto svým činem říká: „Chci, abys byl!“ A je jedno, jestli jsem uklízeč nebo manažer, jestli pracuju nebo se právě bavím s přáteli. Důležité je prožít náplň každého dne a každé své činnosti plně. Nedělat nic polovičatě. Naše pouť do Lurd mi je v tom inspirací, protože tam byl každý den skutečně prožitý naplno. Čas ubíhal úplně jinak. Vše bylo prožito intenzivněji, nezapomenutelně. Chci se o totéž snažit i zde v běžném životě. Pak se každodennost promění v jedinečný, nezapomenutelný prožitek. Děkuji za rozhovor.

Zdeňka Rybová

Jak to vidí Marian Jurečka

Mít dítě je dar, nikoli právo

Dítě a lidský život jako takový je vždycky dar. Z hlediska menšinového nátlaku homosexuálů a uměle vytvářené diskriminace je v takové tezi vždy přítomno pojetí, že dítě je věc, kterou mají „právo“ vlastnit.

I když se předkládají racionální argumenty, jsou témata, u kterých neobstojí a váš názor bude okamžitě odmítán jako „zpátečnický“ a „netolerantní“. Týká se to například potratů, eutanazie nebo adopce dětí registrovanými partnery. A právě tento morální a politický problém jsme nedávno projednávali na vládě. Skupina poslanců předložila návrh zákona, jehož cílem je umožnit osvojení dětí homosexuálními páry, které žijí v registrovaném partnerství. Vláda nakonec nezaujala žádné stanovisko. A je to škoda, protože podle mého názoru by tomuto nápadu slušelo negativní stanovisko, které jsem navrhl a také pro něj spolu s šesti ministry hlasoval. A to hned z několika pádných důvodů.

Zastánci osvojení tvrdí, že nebiologický partner či partnerka nemá k dítěti žádná práva. To prý v praxi přináší celou řadu problémů nejen v každodenním životě registrovaných párů, ale i v obtížných životních situacích, např. v případě rozpadu partnerství nebo úmrtí jednoho z rodičů. Pokud je poukazováno na dva typy rizikových situací, a to rozpad partnerství nebo úmrtí biologického rodiče,

lze odkázat na zcela standardní postupy, kterými lze postavení dítěte řešit, a to stejně jako u ostatních spolužijících osob. Například adopcí pozůstalým partnerem, je-li to v zájmu dítěte, nebo poručnictvím, kdy poručník je zákonným zástupcem dítěte. Lze tedy uzavřít, že výše uvedené problémy právní řád již nyní dostatečně pokrývá. A navrhovaná norma je tedy z právního hlediska zcela nadbytečná.

Zastánci adopcí dále argumentují, že jde o zásadní problém velkého počtu lidí. To ovšem vůbec neodpovídá realitě. Z údajů ze sčítání lidu z roku 2011 vyplývá, že celkově v domácnostech, které jsou tvořeny registrovanými partnery, žilo celkem 46 závislých dětí. Nejde tedy o zásadní problém, ale o marginální záležitost, kterou právní řád umí řešit dostatečně (viz argumenty výše).

Zarážející je rovněž suverénnost, s jakou vystupují zastánci adopce dětí homosexuálními páry. V odborné literatuře lze vyzorovat především zásadní neshodu odborníků týkající se adopce či výchovy homosexuálními páry. Někteří odborníci v České republice upozorňují, že ani ucha-

zeči o osvojení z řad heterosexuálních párů nejsou dostatečně psychologicky zkoumány, natož aby byla možnost zkoumat kvalitu homosexuálního páru z hlediska zájmu osvojení. Vychází se mj. z předpokladu větší nestability těchto svazků.

Právo, morálka, psychologie i sociologie jsou zajedno v tom, že v případě jakéhokoli rozhodování o dítěti má být zohledněn zájem dítěte či dobro dítěte. Pokud je to možné, je třeba brát v potaz i názor dítěte, pokud je schopno ho vyjádřit. Pokud dítě vzhledem ke svému věku nemůže racionálně zvážit výhody a nevýhody života v homoparentální rodině, pak je evidentní, že má jít především o dobro stejnopohlavního páru, nikoli o „dobro“ dítěte. Dítě a lidský život jako takový je vždycky DAR. Z hlediska menšinového nátlaku homosexuálů a uměle vytvářené diskriminace je v takové tezi vždy přítomno pojetí, že dítě je VĚC, kterou mají „právo“ vlastnit.

Ing. Marian Jurečka

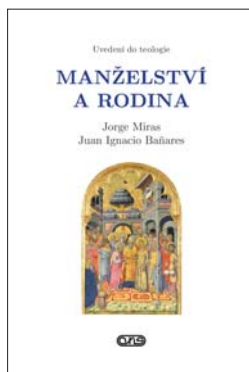
1. místopředseda KDU-ČSL,
ministr zemědělství ČR

<http://marianjurecka.blog.idnes.cz>

Z nabídky nakladatelství AXIS

Axis – spolek pro dobrou literaturu

Internetové knihkupectví: <http://www.knihyaxis.cz>

Jorge Miras, Juan Ignacio Bañares: Manželství a rodina

Ucelený úvod k základním tématům manželství a rodiny tak, jak je pojímá křesťanské zjevení. Autoři přístupným jazykem představují hlubokou provázanost katolické nauky a morálky s komplexním pohledem na člověka. Odhalení krásy manželství, radosti, kterou nabízí rodinný život, a poznání místa, jež manželství zaujímá v Božím plánu, je cestou překonání krize rodiny a manželství dnešního západního světa.

Brož., 168 s., 190 Kč

Rosa Pich-Aguilera Roca: Jak být šťastní s 1, 2, 3... dětmi?

Sedmačtyřicetiletá matka 18 dětí a žena zaměstnaná na poloviční úvazek odhaluje v této knize, jak je možné být šťastný a „prožívat báječně“ život s dětmi, ať už je jich 1, 2, 3... nebo třeba 18. Vypráví, jak to chodí den po dni v její rodině, o životních výzvách, jimž čelí, i o úžasném dobrodružství, které s sebou přináší rodinný život.

Brož., 152 str., 145 Kč

Letem světem

Synoda o rodině se v době, kdy uzavíráme toto číslo *RC Monitoru*, blíží do finále. Mimořádné zasedání trvalo 14 dnů. Vzešel z něj pracovní dokument, který jistě dozná ještě četných změn. Tzv. „Zpráva po diskuzích“ totiž vyvolala sama poměrně velkou a nepřehlédnutelnou diskuzi. Mnohá média se samozřejmě stále drží představy, že nastane velká revoluce ve věci přijímání Eucharistie rozvedenými a nově sezdanými manželi. Arcibiskup Wilfrid Napier z jihoafrického Durbanu se v jednom nedávném rozhovoru zeptal: „Pokud by někdo nově sezdaný v Německu mohl přijímat Eucharistii, jak potom já u nás vysvětlím polygamním mužům, že oni k této svátosti přístup nemají?“

Vaší pozornosti nicméně doporučujeme příspěvek arcibiskupa Mons. Jana Graubnera, který ve svém synodním příspěvku mj. řekl: „Zdá se mi, že Církev dostatečně nerozvíjí mystagogické katecheze. Více či méně úspěšně připravujeme věřící na přijetí svátostí, ale málokdy pokračujeme v učení žít ze svátostí. Mnoho lidí vstupuje do manželství, aniž by rozvinulo praktický život s Bohem jak v rozměru individuálním, tak ve společném životě manželů. Dokud se manželé nenadchnou pro ideál, budeme řešit důsledky manželských havárií. Jsou jako letci, kteří se drží při zemi a havarují jen proto, že nenabrali potřebnou výšku.“

Shodou okolností v době konání synody česká vláda projednávala otázku adopce dětí homosexuálními páry. Politicky ostře protirodinná novela však podporu vlády nenašla, a tak se bude rozhodovat na půdě Parlamentu. **KDU-ČSL si posléze odnesla vlnu kritiky za svůj razantně odmítavý postoj. Podpořte politiky, aby vážili své hlasy, až přijde řada na zvedání rukou.**

Koláž: mimi

A těm, kteří se vlivné a pilné homosexuální lobby v České republice nebojí, poděkujte.

Máte rádi Lindgrenové *Pippi dlouhou punčochu*? Máte-li doma starší vydání této půvabné knížky, schovejte je a opatrujte. Podle polského tisku totiž do textu zasáhla cenzura. **Když Pippi v jedné radostné chvíli poskakuje kolem svého tatínka, spontánně ho pro jeho zámožské zkušenosti nazve „černošským králem“.** V novém vydání už tatínek zůstává jen „králem“.

Znáte ony návody typu „Tři věci, které nesmíte zapomenout“ nebo „Pět cest ke štěstí“? Obvykle jsou jako instantní káva bez výrazného aroma, ale někdy... V časopise *First Class* vyšlo „Sedm staromódních způsobů, jak vybudovat dlouhodobý vztah“ a některé věci bychom měli mít na očích: **Zkusme trávit společný čas bez technologií a práce, budme plně přítomni ve společnosti druhých, říkejme pravdu, ne pouze dodržujeme, ale přímo překonáváme své sliby.**

Bez Boha ale nemůžeme nic, ať už čteme návody na štěstí od shora dolů a odspodu nahoru. Papež František upozorňuje na to, že fenomén pokrytectví a života s Bohem z pouhého zvyku přináší riziko vlačnosti: „Křesťan, který sice v neděli jde na mši, ale v jeho životě tato identita není patrná. Žije nebo může žít jako pohan, byť je křesťanem. Být vlačným znamená mít matnou identitu. Je to hřích, o kterém Ježíš učedníkům říkal: ‚Varujte se farizejského kvasu, to znamená pokrytectví‘ (Lk12,1–7). Předstírat, dělat, jako že jsem křesťan, ale nebýt jím.“ Svátý Pavel – pokračoval papež – naopak připomíná, že křesťanský život žitý podle identity stvořené Duchem Svatým přináší vlahy a dary zcela jiné váhy: „Plody, které Duch působí v nás, totiž **návyk lásky, radosti, pokoje, shovívavosti, vlídnosti, dobroty, věrnosti, tichosti, zdrženlivosti.** To je naše cesta k nebi.“

-zd-

26. 10. Ne	30. neděle v mezidobí Ex 22,20–26, Žl 18, 1 Sol 1,5c–10, Mt 22,34–40
27. 10. Po	sv. Frumencius, biskup Ef 4,32 – 5,8, Žl 1, Lk 13,10–17
28. 10. Út	Svátek sv. Šimona a Judy, apoštolů Ef 2,19–22, Žl 19, Lk 6,12–19
29. 10. St	bl. Marie Restituta Kafková, panna a mučednice Ef 6,1–9, Žl 145, Lk 13,22–30
30. 10. Čt	sv. Marcel Ef 6,10–20, Žl 144, Lk 13,31–35
31. 10. Pá	sv. Wolfgang, biskup Flp 1,1–11, Žl 111, Lk 14,1–6
1. 11. So	Slavnost Všech svatých (Doporučený svátek) Zj 7,2–4,9–14, Žl 24, 1 Jan 3,1–3, Mt 5,1–12a

2. 11. Ne	Vzpomínka na všechny věrné zemřelé Mdr 3,1–9, Žl 116, Řím 8,14–23, Mt 25,31–46
3. 11. Po	sv. Martin de Porres, řeholník OP Flp 2,1–4, Žl 131, Lk 14,12–14
4. 11. Út	Památka sv. Karla Boromejského, biskupa Flp 2,5–11, Žl 22, Lk 14,15–24
5. 11. St	sv. Zachariáš a Alžběta, rodiče sv. Jana Křtitele Flp 2,12–18, Žl 27, Lk 14,25–33
6. 11. Čt	sv. Leonard (Linhart) Flp 3,3–8a, Žl 105, Lk 15,1–10
7. 11. Pá	sv. Wilibrord, biskup Flp 3,17 – 4,1, Žl 122, Lk 16,1–8
8. 11. So	sv. Gottfried (Bohumír), biskup Flp 4,10–19, Žl 112, Lk 16,9–15

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 240008911/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.